

Válasz Prof. Dr. Préda István egyetemi tanárnak, az MTA doktorának
„Hemoreológiai és angiológiai vizsgálatok verőérbetegségekben” című
MTA doktori értekezéséről alkotott opponensi véleményére

Tisztelt Professor Úr!

Köszönöm MTA doktori pályázatomban értékelésében végzett munkáját, opponensi véleményét, bíráló megjegyzéseit, dicsérő szavait. Kérdéseire a következő válaszokat adom.

Troponin tesztvizsgálatok vizsgálat időpontjában használt megnevezése és normál értékei:

Troponin vizsgálatára troponin I (Abbott) teszt állt rendelkezésünkre, ami akkor még nem nagy érzékenységgű teszt volt, határértékként 100 pg/ml-t adtak meg.

„... cukorbetegség diagnózisában megadott éhomi határértéke (7,0 mmol/l, valamint a lipidcsökkentő kezeléskor megadott se-koleszterin és triglicerid szint még normál értékei (koleszterin 5,2 mmol/l, illetve triglicerid 2,0 mmol/l) jelenleg már szintén nem tekinthetők mérvadónak, ...”:

A vizsgálat időpontjában a cukorbetegség diagnózisának alapja elsősorban a 7,0 mmol/l feletti éhgyomri vércukor érték volt. Az elmúlt >20 évben a kritériumrendszer egyrészt finomodott abban az értelemben, hogy nagyobb hangsúlyt fektet a normális felső határának tekintett 5,6 mmol/l-re és a prediabétesznek tartott 5,6 és 7,0 mmol/l közötti tartományra, másrészt előtérbe helyezi a hemoglobin A1c alapú diagnosztikát a normális (<5,7%), a prediabétesz (5,7-6,5%) és a diabétesz (>6,5%) elkülönítésében. A diabétesz jelenlegi diagnosztikus határértékei: éhgyomri vércukor $\geq 7,0$ mmol/l, hemoglobin A1c $\geq 6,5\%$, posztprandiális vércukor $\geq 11,1$ mmol/l, tünetek mellett random módon mért vércukor $\geq 11,1$ mmol/l. Orális glükóz tolerancia teszt és hiperinzulinémia kimutatása segítheti a diagnosztikát cukorbetegségre utaló tünetek, inkonkluzív vércukor és hemoglobin A1c érték esetén.

A szérumban koleszterin és triglicerid korábban használt határértékei helyett ma már a kardiovaszkuláris rizikóbecslés alapján elvégzett besorolást követően a nemzetközi irányelvekben meghatározott határértékeket használjuk, és előtérbe került az LDL koleszterin

célérték alkalmazása. A vizsgálat idején használt határértékek mai ismereteink alapján magasnak számítanak. Igen magas kockázat esetén 1,4 mmol/l (esetenként – azaz két éven belüli második ér esemény után – akár 1,0 mmol/l), magas kockázat esetén 1,8 mmol/l alatti LDL koleszterin szint, illetve >50% csökkentés javasolt; trigliceridnél 1,7 mmol/l határértéket használunk. Megjegyzem, hogy a laboratóriumi leletek többségén még ma is a régi határértékek szerepelnek, melyek a laikusok számára félrevezetőek. Ezért a mindennapi gyakorlatban betegeinknek elmagyarázzuk a rizikóbesorolásuknak megfelelő össz és LDL koleszterin célértéket, s a rossz gyógyszer adherenciára számítva megtanítjuk (legalábbis megpróbáljuk megtanítani) az ér- és életvédő lipidcsökkentő terápia fontosságát.

A von Willebrand faktor határértékeire vonatkozó kérdés:

A von Willebrand faktor normál tartományaként a dolgozat 24. oldalán megadott 0,40-1,55 NE/ml lényegében megegyezik Professzor Úr által írt 50-150 IU/dl értékkel, azaz 40-155 IU/dl. Az 57. és 58. oldalon IU/ml-ben adtam meg az adatokat; az értelmezést megkönnyítette volna a normális tartomány feltüntetése itt, vagy a most szokásos mértékegység használata. A vizsgálat idején a von Willebrand faktor meghatározása még nem volt elérhető központi laboratóriumunkban, s a szakirodalomban talált, illetve a reagensnél megadott formátumot használtuk. A von Willebrand faktor szerintem is elsősorban az endotélium diszfunkció ill. betegségek markereként volna használható. Alacsony érték esetén, például von Willebrand-betegségben irodalmi adatok alapján ismert az artériás trombózisok alacsonyabb előfordulása, ezek a betegek inkább vérzéses kockázatnak vannak kitéve. Amennyiben a vizsgálatot akkor folytathattuk volna, vagy újra végezhetnénk, érdekes volna megvizsgálni az alacsony (≤ 30 IU/dl) von Willebrand szintű betegek trombotikus komplikációinak előfordulását.

WELCH kérdőív használatára vonatkozó kérdés a vulnerábilis végtagok komplex műszeres vizsgálatánál:

A Walking Estimated-Limitation Calculated by History (WELCH) kérdőív a végtag panasszal jelentkező betegeknél a járás korlátozottságának megítélését segíti. Az eredetileg 2013-ban közölt, 2014-ben két vizsgálatban értékelt kérdőív tanulmányunk kezdetekor, 2015-ben kevésbé volt közismert, s a korábban már elterjedt Rose-kritériumokat és az Edinburgh klaudikációs kérdőívet használtuk. A WELCH pontrendszer a European Society of Cardiology, a European Society of Vascular Medicine és az Emberi Erőforrások Minisztériuma szakmai irányelveiben

nem szerepel; mindazonáltal használata segítheti a végtagpanaszok diagnosztikáját, és az eddiginél szélesebb körű használata indokoltnak tűnik.

Még egyszer szeretném megköszönni Professzor Úrnak bírálói munkáját, értékes megjegyzéseit, s hogy értekezésemet formai és tartalmi szempontból nyilvános vitára alkalmasnak tartotta, sikeres védés esetén az MTA doktori tudományos fokozat odaítélését javasolja.

Pécs, 2022. október 14.

Tisztelettel

Dr. Késmárky Gábor